

Écologie et politique, een voorbeeld voor Oikos

Recensie van:

Écologie et politique –

Sciences, culture, société

Écologie et Politique is een viermaandelijkse publicatie uitgegeven door ECOPRESSE, 9, bis rue Abel-Hovelacque, 75013 Paris (buitenlands abonnement voor particulieren, 350 FF).

Jean-Paul Deléage, directeur van het tijdschrift, is docent fysica en wetenschapsgeschiedenis aan de Universiteit VII te Parijs. Hij is coauteur van *Les servitudes de la puissance: une histoire de l'énergie* (1986), auteur van *Histoire de l'écologie, une science de l'homme et de la nature* (1991) en verantwoordelijk uitgever voor de reeks Textes à l'appui, *Écologie et société* bij de Éditions La Découverte (die overigens ook *Écologie et Politique* uitgeeft).

In de nuttige selectieve bibliografie die zijn geschiedenis van de ecologie afsluit, verwijt hij zijn landgenoot Pascal Ascot – terecht – een al te 'Franse' visie te hebben op de geschiedenis van de ecologie (*Histoire de l'écologie*, 1988). Deze opmerking geeft meteen één van de meest waardevolle kenmerken van het blad aan, namelijk zijn mondiale blik op de 'milieuproblematiek'. Dat de horizon van *Écologie et Politique* zich niet beperkt tot wat een Nederlandse theemutsfanaat van een Frans walkmanego kan onderscheiden is een goede zaak, gezien 'MacDonal-dization' hier hand in hand gaat met ontbossing *elders*. Het internationale cachet van het blad bestaat dan ook niet

alleen uit het prestigieuze internationale redactiecomité maar ook uit een reële bekommernis. Tegenover een triomferend liberalisme "dat voor een eindeloze uitbreiding zorgt van het economische denken tot in de politiek toe" stelt Deléage een [politieke] ecologie die integendeel voor "een uitbreiding van de 'citoyenneté' moet zorgen van het lokale naar het mondiale en op alle niveaus van politieke beslissingen" (1994/9:7). Is het nog nodig dat ik naar de recente beslissing van de Franse regering in verband met genetisch gemanipuleerde maïs zou verwijzen om ons aan het democratisch deficit te herinneren? Hoe dan ook, de crisis die alle groene partijen in Europa heeft getroffen, was volgens hem te wijten aan een ernstig tekort aan theoretische inzichten (ibid:6). *Écologie et Politique* wou dan op een bescheiden wijze tot de aanvulling van dit tekort bijdragen.

Voor Jean-Paul Deléage dient het politiek-ecologisch denken zich ergens te situeren tussen een niet socialistisch geïnspireerd 'Groen' denken, dat maar op een reactionair heidendom neerkomt, en een koppig socialisme dat in het raderwerk van productivisme en

technocratie is blijven steken.

Het aanvullen van dat theoretisch tekort uit zich in een politiek-ecologische reflectie over zowel lokale gebeurtenissen, zoals de opening van de nieuwe *Galerie de l'évolution* in het *Musée National d'Histoire Naturelle* te Parijs, als het buitenlandse milieubeleid, zoals dat van de Braziliaanse regering (1994/10:63-77). Het blad belicht zowel de culturele, de politieke als de milieuactualiteit in verschillende landen *zonder* de Franse actualiteit te verwaarlozen. Het biedt tevens een grondig overzicht van de wetenschappelijke, historische en ideologische funderingen van het ecologisch denken *zonder* de algemene teneur te verliezen van een tijdschrift waarin het onlosmakelijke verband tussen milieuproblemen en sociale rechtvaardigheid fundamenteel blijft doordacht.

Een korte bloemlezing ter illustratie:

- Lewis Mumford: un écologiste nord-américain oublié, R. Guha (1992/3-4)
- Science et politique: le cas des sciences cognitives, J. Stewart (ibidem)
- Le rêve du génome humain, R.C. Lewontin (1993/5)
- Le sentiment de la nature dans les sociétés modernes, E. Reclus (ibidem)
- L'écologisme en Allemagne et en France, G. Sainteney (1993/6)
- Après Rio: l'écologisme des pauvres, J. Martinez Alier (ibidem)
- Les écologistes face au national-populisme, P. Juquin (1993/7)
- Le pillage des ressources intellectuelles, N. Chomsky (1994/9)
- Le coût des barrages en Amazonie, R. Elizabeth & A. Marin (1994/1995/11-12)
- Conscience écologiste en ex-URSS, Galina Krivosheina (ibidem)
- La controverse sur l'environnement en Israël, A. De-Sahlit & M. Talias (ibidem)

- A propos d'*Ecological Economics*, S. Rosewarne (1995/15)
- Tahiti malade de la 'bombe', J. Che-neaux (ibidem)
- Dialectique du sionisme et environnement, A. De-Sahlit (1996/17)
Montée et crise du mouvement écologiste en Bulgarie, H. Mitsuda & K. Pashev (ibidem)

Écologie et Politique slaagt mijns inziens bijzonder goed in het vermijden van een militante geest die elke informatieve én argumentatieve ernst zou ondergraven. Het slaagt ook in het ontkomen aan zowel een overdreven politisering (lees partijpolitisering) van debatten die de nodige wetenschappelijke kennis vragen, als aan een depolitisering van de sociaal-economische context waarin deze kennis noodgedwongen plaatsneemt (lees J. Stewart, 1992/3-4). Het blad geeft werkelijk de indruk een internationaal forum te zijn voor theoretische inzichten met een pragmatische inslag – 'penser et agir' luidt het bij Deléage – forum waaraan vele buitenlandse auteurs zelf deelnemen. De inspanningen die dan geleverd worden op het niveau van de vertaling zijn navenant. Het brede denken van het blad, laat hoe dan ook geen plaats voor 'milieuegoïsme' of 'milieu-chauvinisme', wat men al te vlug van een Frans blad had kunnen verwachten.

Net zoals *The Ecologist*, blijft *Écologie et Politique* een voorbeeld waaraan Oikos zich mijns inziens verder zou mogen spiegelen. Een blijvende uitdaging voor een blad dat, in tegenstelling tot *Écologie et Politique* niet onafhankelijk blijft van een Groene partij, een applaus voor een partij die deze uitdaging aangaat!

Paul Gimeno